

Praha 7. 9. 2015

6

Asistovaná reprodukce 2013

Assisted reproduction 2013

Souhrn

V roce 2013 provozovalo činnost 41 center asistované reprodukce. V těchto centrech bylo ve stejném roce zahájeno 32 245 cyklů asistované reprodukce, z toho 21 130 cyklů u českých občanek. Asistovanou reprodukci v České republice podstupují nejčastěji ženy ve věku do 34 let. Zastoupení žen v této věkové skupině na celkovém počtu cyklů se snižuje.

Summary

41 centers of assisted reproduction were operating during the year 2013. In the same year, 32 245 cycles of assisted reproduction were opened. Out of these cycles, 21 130 cycles were made to Czech citizens. Women up to 34 years of age most frequently undergo assisted reproduction in the Czech Republic. The proportion of women in this age group in the total number of cycles is decreasing.

Zdrojová data pro tuto aktuální informaci jsou čerpána z Národního registru reprodukčního zdraví, resp. Národního registru asistované reprodukce, který spravuje Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. Tento registr poskytuje údaje o ženách, u nichž byla provedena ovariální stimulace nebo bylo zahájeno monitorování pro léčbu sterility metodou mimotělního oplodnění (IVF) nebo příbuznými technikami. Data jsou do registru zadávána průběžně. Řada údajů, zejména o výsledku cyklu a výsledku gravidity, je zadávána se zpožděním až v okamžiku, kdy se danému centru asistované reprodukce podaří příslušné informace zjistit. Tato „Aktuální informace“ proto přináší pouze základní informace o míře intenzity využívání metod asistované reprodukce ženami v České republice, nikoli o efektivitě asistované reprodukce (AR). Data zde uvedená se vztahují ke stavu registru ze dne 29. června 2015. Mezinárodní data vychází z evropského registru asistované reprodukce (EIM), fungujícího pod správou Evropské společnosti lidské reprodukce a embryologie (ESHRE).

V roce 2013 data do registru hlásilo 41 center asistované reprodukce (CAR). Jejich počet se každý rok zvyšuje, v roce 2007 provozovalo činnost „pouze“ 27 center. V každém kraji se nachází alespoň jedno centrum asistované reprodukce. Největší počet center je v Praze a několika dalších velkých městech, především v Brně, Plzni a Olomouci.

Zvyšuje se také počet započatých cyklů. Od roku 2011 se počet cyklů zvýšil o více než 17 %. Rostoucí průměrný počet cyklů připadající na jedno centrum navzdory zvyšujícímu se počtu zařízení také demonstruje nárůst intenzity využívání metod asistované reprodukce. V roce 2013 činil tento průměr 786,5 cyklů na jedno CAR.

Cykly asistované reprodukce můžeme členit podle zamýšleného cíle. Kýženým výsledkem klasického léčebného cyklu je otěhotnění a porod zdravého dítěte. Ne všechny cykly však

musí vést k bezprostřednímu otěhotnění. Typickým příkladem takových cyklů je například darování oocytů či kryokonzervace vlastních vajíček či embryí. Počet IVF cyklů (mimotělní oplodnění), tedy cyklů s cílem léčit neplodnost, zůstává poměrně stabilní, okolo 12 tisíc (12 980 cyklů v roce 2013). Počet kryoembryotransferů (KET) se od roku 2011 kontinuálně zvyšuje, ze 4 520 na 7 715 cyklů v roce 2013. Podíl IVF a KET cyklů na celkovém počtu cyklů se snižuje zejména vlivem nárůstu cyklů s cílem darovat oocyty (13,4 % v roce 2013 oproti 8,4 % v roce 2009) a cyklů přijetí darovaných oocytů (16,1 % v roce 2013 oproti 9,9 % v roce 2009). Častější jsou také cykly s cílem „zamrazit vše“ a „přijetí darovaných embryí“.

Centra asistované reprodukce v České republice jsou také často vyhledávána cizinkami, ať již ze zemí Evropské unie či jiných zemí. V roce 2013 byla více než třetina všech cyklů provedena cizinkám (34,5 %, oproti 14,5 % v roce 2007). Ty si Českou republiku vybírají jak z důvodů kvality poskytované péče, tak z finančních důvodů či legislativních omezení v jejich vlastní zemi. Zatímco dárkyněmi oocytů jsou v naprosté většině případy Češky (99,5 % ze všech ED cyklů), nejvíce cyklů s cílem příjem darovaného vajíčka (OoR) či darovaného embrya (EmR) podstupují cizinky (86,9 % ze všech OoR a 85,5 % ze všech EmR).

Jedním ze základních determinantů úspěšnosti asistované reprodukce je věk ženy, která daný cyklus podstupuje. V České republice smí podle platné legislativy asistovanou reprodukci podstoupit žena ve věku od 18 do 49 let (omezení horní hranicí je v platnosti od dubna 2012, viz zákon č. 373/2011 Sb.). To, v jakém věku ženy cykly podstupují, dále souvisí například s podmínkami pro finanční spoluúčast zdravotních pojišťoven na úhradě cyklů asistované reprodukce. V České republice platí, že zdravotní pojišťovny hradí 3 cykly ženám do 39 let a v případě, že v prvních dvou cyklech bylo přeneseno pouze jedno embryo, přispívají zdravotní pojišťovny také na čtvrtý cyklus.

Zastoupení žen ve věku do 34 let na celkovém počtu cyklů se trvale snižuje, v roce 2013 klesl podíl těchto žen pod 50 %, na 47,9 %. Podíl žen ve věku 40 let a vyšším na celkovém počtu cyklů se od roku 2007 zvýšil z 10,7 % na 24,8 % v roce 2013. Tento vývoj jistě souvisí s obecným trendem odkladu rodičovství do vyššího věku.

Různé legislativní podmínky je třeba brát v úvahu také při porovnávání hodnot za jednotlivé evropské země. V evropském srovnání se Česká republika řadí k zemím s vyšším než průměrným počtem cyklů AR na 1 tisíc žen fertillního věku po boku Nizozemí, Finska, Norska, Švédska, Islandu, Belgie, Dánska a Slovinska. Z hlediska věku žen se Česká republika díky poklesu zastoupení žen do 34 let zařadila po bok Portugalska a Švédska (ESHRE, 2014a).

Jak uvádí Evropská společnost lidské reprodukce a embryologie, nejvyšší dostupnost AR cyklů z hlediska počtu cyklů na 1 milion obyvatel je ve Skandinávských zemích, v Belgii, ale také na Islandu a ve Slovinsku. V Belgii, České republice, Dánsku, Estonsku, na Islandu, v Norsku, Slovinsku a Švédsku byla více než 3,0 % všech narozených dětí počata metodami asistované reprodukce. Podle odhadů se ročně ve světě provádí přibližně 1,5 milionu cyklů AR, z nichž se narodí asi 350 tisíc dětí (ESHRE, 2014b).

Vypracovala: Mgr. Jitka Jírová

Data za rok 2013 z Národního registru asistované reprodukce, uvedená v této zprávě, odpovídají stavu registru z 29. 6. 2015.

ESHRE, 2014 a, FERRARETTI, A.P. Assisted reproductive technology in Europe, 2010: results generated from European registers by ESHRE. Human Reproduction [online]. 2014, roč. 29, č. 10, 2099–2113 [cit. 2015-07-01].

Dostupné z: <http://www.eshre.eu/Data-collection-and-research/Consortia/EIM/Publications.aspx>.

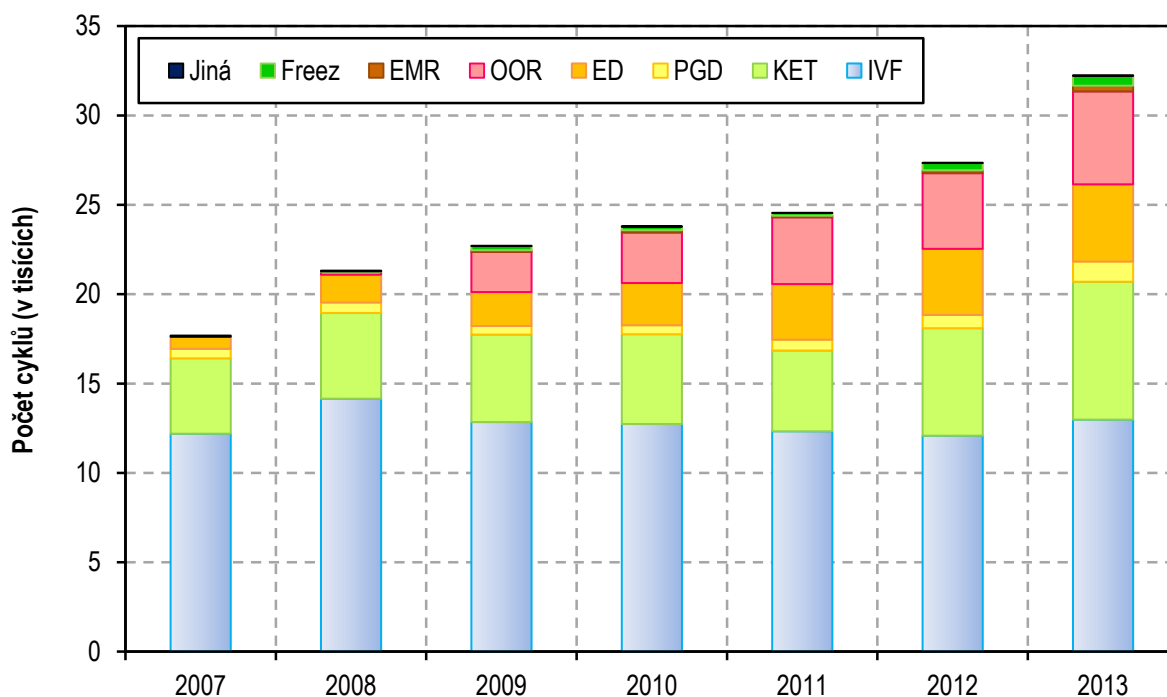
ESHRE, 2014 b. ART fact sheet. ESHRE. European Society of Human Reproduction and Embryology [online]. 2014 [cit. 2015-07-01]. Dostupné z: <http://www.eshre.eu/Guidelines-and-Legal/ART-fact-sheet.aspx>

Centra a cykly asistované reprodukce v letech 2007–2013, ČR

Rok	Počet center	Počet cyklů	Průměrný počet cyklů na 1 centrum
2007	27	17 682	654,9
2008	30	21 316	710,5
2009	30	22 707	756,9
2010	31	23 798	767,7
2011	37	24 550	663,5
2012	39	27 353	701,4
2013	41	32 245	786,5

Zdroj: Národní registr asistované reprodukce

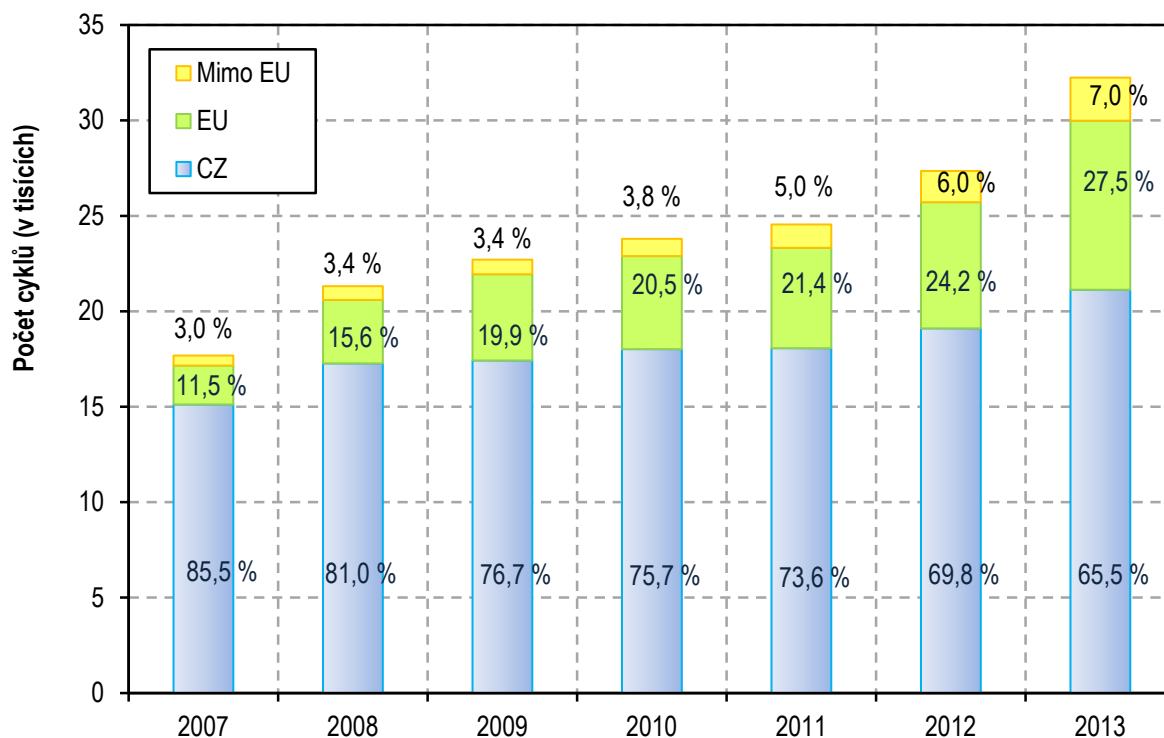
Počet cyklů AR podle zamýšleného cíle, 2007–2013, ČR

Zdroj: Národní registr asistované reprodukce

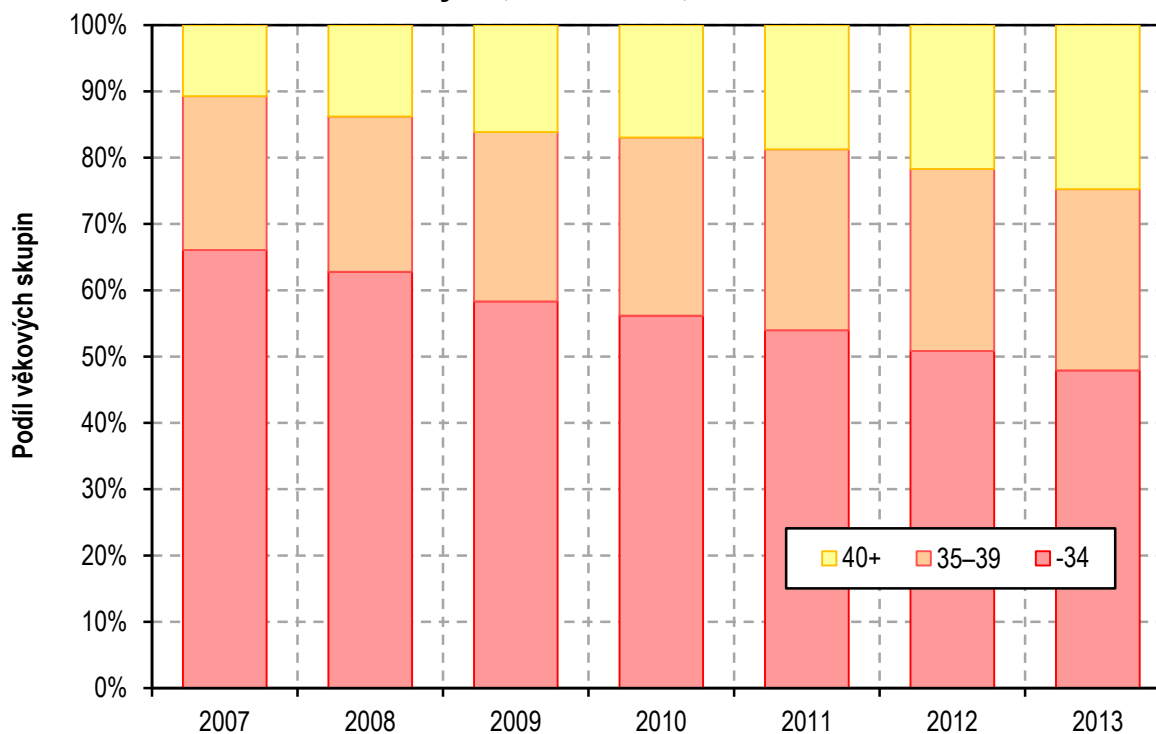
Pozn.: IVF = mimotělní oplodnění, KET = kryoembryotransfer, PGD = prenatální genetická diagnostika
 ED = darování oocytů, OOR = přijetí darovaných oocytů, EMR = přijetí darovaných embryí,
 Freez = zamražení

Cykly asistované reprodukce podle státní příslušnosti ženy, 2007–2013, ČR

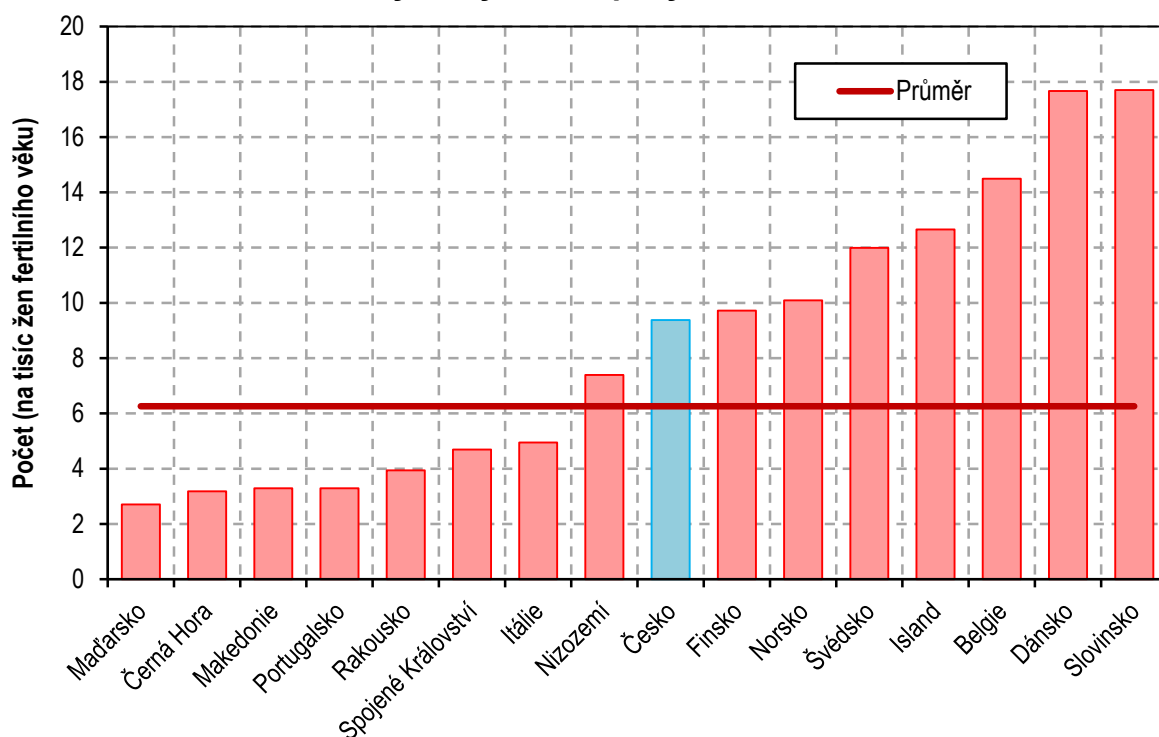
Zdroj: Národní registr asistované reprodukce

Podíl jednotlivých věkových skupin žen na celkovém počtu cyklů, 2007–2013, ČR

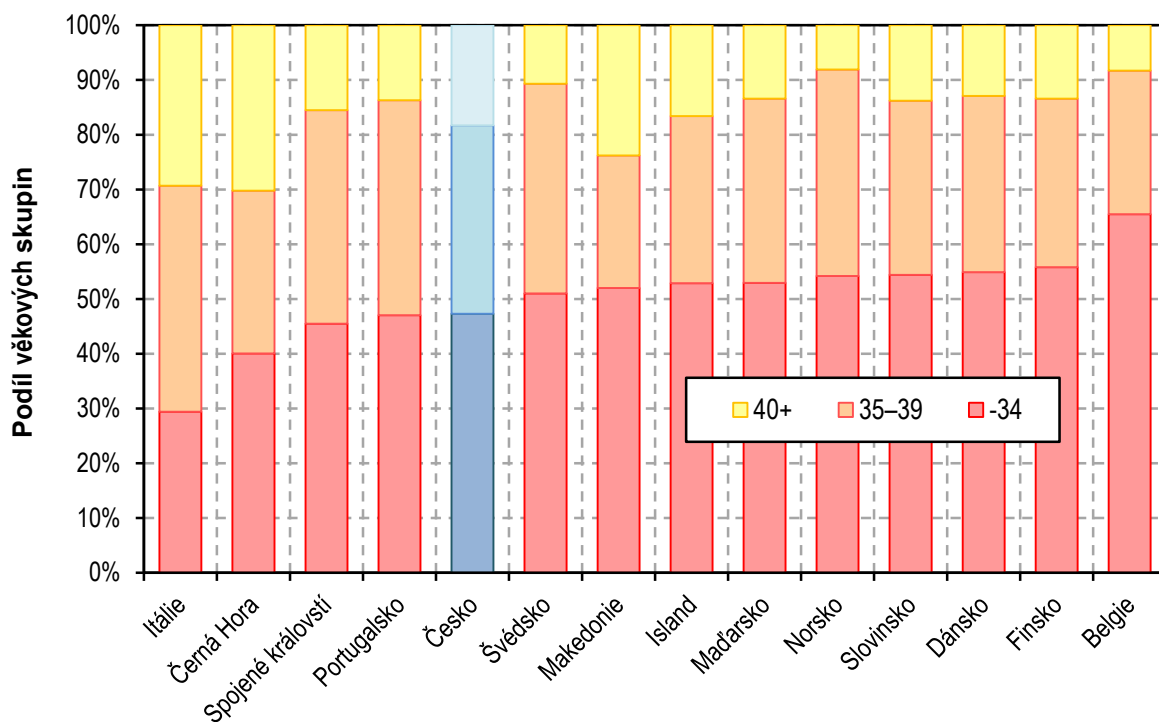
Zdroj: Národní registr asistované reprodukce

Počet cyklů asistované reprodukce na tisíc žen fertiličního věku ve vybraných evropských zemích, 2010

Zdroj: ESHRE 2014 a

Podíl jednotlivých věkových skupin žen na celkovém počtu IVF cyklů ve vybraných evropských zemích, 2010

Zdroj: ESHRE 2014 a

